



הארחת השבת



אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת שופטים
תשפ"ב
גיליון 127

א לעבטיגער שפֿת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

שופטים את עצמנו

השבוע אנו קוראים בפרשה את הפסוק 'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך'. וכבר מובא בספרים הקדושים דקאי על האדם בעצמו, שישים עליו שופטים ושוטרים לשפוט מעשיו ודרכיו.

הא לך מדברי החיד"א בספרו 'נחל קדומים' מרבי חיים וויטאל: דינש לאדם כמה שערים, שער הראות, שער השמע, שער הריח, שער הדיבור, שער המישוש. וצריך שיעשה אדם בעצמו דיין על כל ענייניו ויפקח עיניו, וזה שנאמר: 'שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך', שכל אדם יגדור גדר בכל שערו, כגון שלא ישמע דברים האסורים, ולא יריח ריח עבירה וע"ז, ולא ידבר דיבור אסור, ולא ילך לעבירה וכו', ולזה אמר לשון יחיד: 'תתן לך בכל שעריך' ואז נאמר עליו: 'פתחו שערים' מידה כנגד מידה, ויזכה שיפתחו לו שערים של ש"י עולמות... וכשתעלה הנשמה – אם זכאין פותחין, ואם לאו דוחקין אותה, ונועלין השערים בפניה, ומי שישכיל לתקן בחייו, יפתחו לו שערים עליונים.

רואים מכאן את התועלת של השפיטה עצמית – ומידה כנגד מידה – פתיחת השערים שלמעלה.

ועיין במאור ושמש' בקוטב זה העניין, להעמיד לעצמו שופטים ושוטרים, אף על מעשיו הטובים – אם הם בדחילו ורחימו כראוי, זכים וצוללים ללא מחשבה של פסול או פניה. ובהמשך דבריו: 'ושפטו את העם משפט צדק', שממשיכים עי"כ משפט צדק – חסדים גמורים להמתקת הדינים בשרשם. וכעין כך הם דבריו בספר 'עבודת ישראל' בכתבו: שפרשה זו נקראת תמיד ביחודש אלול, אשר הוכן העת לכל איש שישוב לבוראו, לכן הזהירה התורה: 'שופטים ושוטרים', ובהמשך: 'לא תטה משפט', שלא יעוות הדין לומר על מעשה רשע כי הוא עושה צדק, כי התשובה והמשפט שיעושה למטה, הם הכנה למעלה להוציא המשפט לאורה בראש השנה כאשר יבואו בני האלוקים להתייצב על ה'.

אם יש דין למטה אין דין למעלה

ומה נמלצו לדברים אלו של המתקת הדינים והמשכת חסד ורחמים ע"י המשפט, בדברי המדרש: 'אמר רבי אליעזר: אם נעשה הדין למטה, אין הדין נעשה למעלה, ואם לא נעשה הדין למטה הדין נעשה למעלה'. וביליקוטי מוהר"ן (תורה ט"ו) כשאדם שופט את עצמו אין דין למעלה, ואזי אין שולחין לו שליח דין מלמעלה, שמהם משתלשל יראהו פחד, צרות וייסורים. ועי"ז מבטל את מידת הדין שברצונה לדון ולשפוט אותה.

ומרמז זאת בסוף (תהלים ז): 'ושם דרכי אראנו בישע אלוקים', ובדברי חז"ל (מ"ק ה. סוטה ה: מד"ר צו ט) שאפשר גם לקרוא פסוק זה באות שין, כאילו נכתב ושמ, כלומר: מי ששם, בודק, מעריך ושופט את דרכיו, יזכה לי'אראנו בישע אלוקים' – שיראה שיעושה במידת הדין הנקרא 'אלוקים'. וכן הוא ביזוהר הקדוש' (בא מא). כשאדם בא לפני השי"ת ודן את עצמו ותודה, ומבקש מהש"י שיסלח לו, ולאחר מכן מגיעים המקטרגים לקטרג על האדם, דוחה אותם השי"ת ואין להם זכות לקטרג עליו. הוזהר מדמה את העושה כן, לימודה

פניני הפרשה

'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך' (טז יח)
בדברי ה'של"ה' ע"פ המובא ב'ספר יצירה' ש'שבע שערים בנפש': שתי אוזניים. שתי עינים. שתי נחירי האף והפה – שדרכם עוברים הרשמים לתוך תוכו של האדם. וזהו: **'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך'** שיש לשמור שערים אלו. וכמובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה כ"יא) בקדושת **שבעת הנרות**, ועל **מנרתא – דא רישא**, המורה והמחשבה.

ואפשר להוסיף בדבריו בענין **'שופטים ושוטרים'** שעל האדם לשפוט את עצמו, ולערוך חשבון נפשו עד כמה הוא נזהר בשערים אלו. (ועיין בספר מאור ושמש על פסוק זה). וביליקוטי מוהר"ן (תורה ט"ו) מאריך לדבר על ענין **משפט שהאדם ישפוט את כל דרכיו**, ובהמשך מביא את הכתוב (תהלים ז) **'ושם דרך'** – היינו מי ש'שם אורחותיו'. וכמובא (סוטה ה:) ע"פ זה; **ששם הוא מלשון שומא שבדוק ומעריך ושופט את מעשיו**.

ואפ"ל שהר"ת והס"ת 'שופטים' ו'שוטרים' הוא תיבת **'שם'** ע"ד זה העניין, שעל האדם להעמיד שוטרים ושוטרים **לשום את דרכיו**. כדבריו.

כן אפ"ל ב'שעריד' הוא ענין 'שמירה' כדבריהם (ב"ב פ"א) על **'חצר בית שער'** ששומר הפתח יושב שם. וזהו **'שעריד'** – **שיש לשמרם**.

כן אפשר להוסיף בדברי התרגום בסוף הפסוק: **'ושפטו את העם משפט צדק'** – **'דין קשוט'** – שזה מידת ה'אמת' אשר משפט זה של האדם – מביאו לאמת במעשיו. ונוכל ללמוד זאת מהמובא בהרחבה ב'**חובת הלבבות'** (שער חשבון הנפש). וב'שיח שרפי קודש' (ד עג) שע"י ה'**התבודדות'** זוכה האדם **למידת האמת באמת**.

כן אפשר להוסיף ש'פעמים **'עוין'** ב' פעמים **'אזין'**. 'פה' 'אף'. 'מוח'. (עם חמשת התיבות) גימטריא 'שעריד' (עם הכולל).

'צדק צדק תרדף' (טז ב)
אפ"ל כפל לשון **'צדק צדק'** דכיון דקאי ב'**דיני ממונות'** צריכים **חיזוק מיוחד**, וכדבריהם (חגיגה יא): **'גזל ועריות נפשו מחמדתן'**, לכך כתוב ב' **פעמים לחיזוקא יתירא**. ואפשר להוסיף עוד בדברי ה'פלא יועץ' (אונאה) בכתבו: יזכה כלל גדול לכא מילי שנפשו של אדם מתאוהה של אדם ומחמדתן, ובפרט **בממון שהוא חביב לאדם**, ויצר סמוך שורר ומורה מ"ט פנים טהור לטהר את השרץ. **לכן מי האיש היא את ה', יקים ואל בינתך אל תשען** (משלי ג ה), **וילך אצל חכם וילמדנו איזוהי דלף ישרה, ולא יסור מן הדבר אשר גאלו לו ימיו ושמאלו**. ודפי דבריו נבין סמיכות **'צדק צדק'** ל'**שופטים ושוטרים'**, דקאי על **דיינים בדיני ממונות**, שילך לחכם לברר את מקחו, וכדבריו.

'כי ימצא בקרבך... איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני ה''' (יז ב)
אפשר לומר **'ימצא'** שזה לא קביעי, והוא ע"ד הפסוק **'כי יקרא'** בפרשייתנו, ודרשינן **'פרט למזומן'**. שאינו קשור בקשר חזק גאלו באקראי. דעם ישראל מעצם היותם עם סגולה אינם קשורים לעונות, וביליקוטי מוהר"ן (תורה ז ב) **'כי מי שיודע קדושת ישראל מאין הם לקוחים, ויודע רוחניות ודקות של ישראל – הוא יודע, שישראל הם**

הַמְשֵׁךְ פְּנִינֵי הַפְּרָשָׁה

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זי"ע

"וקמת ועלית אל המקום" (דברים ל"ח)

נסיעתו של רבי בן ציון אפטער לאומן לשבע שנים

היה זה ראש השנה שנת תרע"ה, החסיד הנלבב רבי בן ציון אפטער, שנוסע מדי שנה לאומן, נוסע אליה שוב, אמנם שעת מלחמה היא כעת, הדרכים משובשות ומלאות גייסות, אך לא אדם כר' בן ציון יירתע מלקיים את ציווי רבינו שציווה להיות אצלו על ראש השנה. ומשכך, מה הם דרכים משובשות או פחדים אלו וכאלו - אצל ציווי מפורש.

ר' בן ציון החל את מסעו לבדו, כשהמשך הצטרפו אליו החסיד רבי לוי יצחק בנדר, וגיסו לעתיד הרה"ח רבי משה טשענסטכוביך, שעדיין היו בחורים, יחד נסעו לעיר געגועיהם 'אומן'.

ימי ראש השנה עברו עליהם בהתרגשות ובהתרוממות הרוח, אך לאחרים גילו שאין להם דרך חזרה. מלחמת העולם הראשונה פרצה במלוא עוזו. ידידו למסע ר' לוי יצחק בנדר ור' משה טשענסטכוביך לא היססו רבות ונשארו שם בעיר אומן, וכי מה חסר לו לחסיד ברסלב בעיר זו בה טמון רבינו הקדוש, ולא הרחק ממוקם ה'קלויז' עם חבורת אנשי הצדיק שבו. אך שונה היה ר' בן ציון שאברך נשוי היה והשאיר בביתו שבפולין, את בני ביתו עם בנו שנולד זה עתה, ומשכך זקוק היה לחזור, אך הגבולות האטומים מחמת המלחמה מנעו זאת ממנו, ומשראה שהמצב כך, קיבל זאת באהבה ונשאר בעיר.

משקבע את מקומו שם, החל מתפופף בצלי האי גברא רבא הרה"ק רבי אברהם ב"ר נחמן, שאף הוא נשאר באומן מבלי יכולת לשוב לביתו בארץ ישראל. ואף רבי אברהם מצידו קרבו באופן מיוחד עקב שמחתו התמידית.

אף משהסתיימה המלחמה, באוקראינה עדיין שורר תהוה ובוהו, הצאר הרוסי החל מאבד ממלכותו, וכנופיות פורעים משתוללות בכל פינה ומנסות לאחוז ברסן השלטון, וסכנת הדרכים עדיין שוררת ור' בן ציון עדיין אינו יכול לשוב לביתו. כך זכה ר' בן ציון לבלות שבע שנים בעיר אומן, כשהוא יונק מגדולי התלמידים וסופג מהווייתם, ומטהר את נפשו בטהרה אחר טהרה.

עברו שבע שנים והרוחות החלו נרגעות, סטאלין וחבר מעריו נטלו את חבל השלטון, פורשים את חסותה של 'אמא רוסיה' על כל ברית המועצות. הגבולות נקבעו מחדש, והבריות החלו חוזרות ונוסעות בדרכים, ואף ר' בן ציון חזר לביתו שבפולין, בית ששימש לו כתחנת מעבר לנדודיו להפיץ את השמחה בדרכו של רבינו ולעודד עוד נפשות מישראל.

בשובו מאומן עבר בעיר 'אלעסק', מקום משכנו של הרה"ק רבי מנחם מנדל מאלעסק זי"ע, משאך שמע הרבי כי הוא בדרכו חזרה מאומן, קרבו מאוד וקיבלו בסבר פנים יפות, באמרו כי מעולם לא הייתה בין אבותיו התנגדות לברסלב.

אינו דומה ר' בן ציון שקודם שבע שנות השובע שבאומן לר' בן ציון שאחריהם, ואינו דומה פולין בלא ר' בן ציון הברסלבי השמח ומשמח ללב אנשים, פשוטי עם וגם גדולי דורו, לפולין שאינה עמו - אך על זאת; עוד נספר בהזדמנויות שונות בעזרת השם!

מן הפעור שהווא יִשְׁקוּ הַתְּנָדִים | יְרֵאת יְמֵי אֱלוֹהַּ

יְלִידִים יְקָרִים! הִנֵּה נִמְצְאִים אֲנִי בִּימֵי אֱלוֹהַּ הַקְּדוּשִׁים, יְמֵי הַרְחֵמִים וְהַסְּלִיחוֹת, יְמֵים שֶׁל תְּשׁוּבָה, יְמֵים שְׁאֵנוּ יְכוּלִים יוֹתֵר לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם.

כְּלָנוּ מִיָּרֵים אֶת הָרָאשִׁי תְּבוּת שֶׁל אֱלוֹהַּ "אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי". דוֹדֵי רוֹמָז עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ דוֹד קְרוֹב וְטוֹב שֶׁמְחַלֵּק לָנוּ מִתְּנוּחַ וְדְבָרִים טוֹבִים, כִּי זֶה הַהֲתַקְרְבוּת הַמִּיחָדָת שֶׁל יְמֵים אֱלוֹ - יְמֵים שֶׁל קְרִבָּה מִיחָדָת, אֲנִי לְדוֹדֵי - אֲנִי לַהֲשֵׁם אֱלֹהֵינוּ, אֶהְבֶּה מִיחָדָת שֶׁל יְמֵי אֱלוֹהַּ הַקְּדוּשִׁים, יְמֵים שֶׁנִּשְׁפָּעִים בּוֹ מְחִילָה וְרַחֲמִים מִלְּמַעְלָה.

אֲךָ יַחַד עִם קְרִבָּה זוֹ, יְמֵים אֱלוֹהִים יְמֵים שֶׁל "רְאָה וּפְחַד" מְאִימַת יוֹם הַדִּין הַקָּרֵב וּבָא, פְּחַד שֶׁל מִשְׁפָּט - שְׁנֵצָא זְכָאֵי בּוֹ.

וְכֵן כּוֹתֵב רַבֵּי נֶתַן מִבְּרַסְלָב בְּמִקְטֵב לְבָנוּ עַל הַרְאָה שֶׁל יְמֵי אֱלוֹהַּ וּבִפְרָט עֵתָה בִּימֵי אֱלוֹהִים וְיְמֵים הַנּוֹרָאִים הַקְּדוּשִׁים, מִי לֹא יִרְאֵ בִּימֵים הָהֵם!

וּמִסְפָּר עַל הַצְּדִיק רַבִּי ל׳וֹי יִצְחָק מִבְּרַסְלָב שֶׁאָמַר: שְׁבָלִיל כֶּל-נְדָרֵי - לִיל יוֹם כְּפוּר נּוֹפֶלֶת יְרֵאָה אִימָה בְּכָל הָעוֹלָם, עַד שְׁאֵפְלוּ הַדְּגִים שְׂבָמִים רוֹעֵדִים מִפְּחַד, אָמַר עַל זֶה רַבֵּי נֶתַן: "אִם כֵּן, כִּמָּה כָּבֵד צְרִיכִים לְרַעַד, כְּשֶׁאֵין רוֹעֵדִים". "וּיִפֹּל דָּאָרְף מֵעַן שׁוֹיֵן צִיטְעֵרן אַז סִ'צִיטְעֵרְט זָאךְ גִּישְׁט". כִּי בִימֵי הַדִּין אֱלוֹהִים לָנוּ יוֹתֵר לִירָא, יוֹתֵר לְפַחַד, שְׁנֵצָא זְכָאֵי בְּמִשְׁפָּט.

אֲבָל בַּל נִשְׁכַּח שֶׁזֶּה צְרִיךְ לְהִיֵּת יְרֵאָה שְׂבִיבָא אוֹתֵנוּ לְהַרְבוֹת בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים, לְרַכֵּשׁ לְעַצְמָנוּ עוֹד וְעוֹד זְכוּיוֹת. לֹא יְרֵאָה שִׁפִּיל אוֹתֵנוּ לְעַצְבוֹת חִלּוּלָה, אֲלֵא יְרֵאָה שֶׁל עֲשִׂיָּה טוֹבָה, יְרֵאָה שֶׁל קְרִבַּת הָשֵׁם, וּבְכוּחָה שֶׁל יְרֵאָה טוֹבָה נִזְכָּה לְהִכִּין עַצְמָנוּ לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְהִיָּה לָנוּ בְּעִזְרַת הָשֵׁם שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה.

השנה מתקרבת

לסיומה!

ננצל את הזמן הנותר

לצבור זכויות

מ'השנה' החולפת

לקראת 'השנה החדשה'

ואיזהו חכם הרואה

את הנולד!

תורת ר'אָהָה <<



רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שיד להם כלל כלל לא, לפי גדל קדושתם משרשם וגודל דקותם ורוחניותם.

"ובערת הרע מקרבך" (זו ח)

יש לדייק 'מקרבך' ע"ד המובא בליקוטי מוהר"ן (תורה ד) שעוונותיו של האדם חקוק על עצמותיו, כמ"ש (יחזקאל לב) 'ותהי עוונותיהם חקוקה על עצמותיהם'.

ובהמשך הדברים שם שע"י בחינת 'אש' שזה התורה הנקראת אש - מחזירים המלכות לשורשה וכמ"ש 'כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש', ואפ"ל שזה מרומז ב'ובערת' לשון בערה - אש, שע"י מוציאים הרע מקרבך, מעצמותיו.

"כי יפלא ממוך דבר" (זו ח)

'יפלא' לשון העלמה, 'שהדבר נבדל ומכוסה ממוך' - כפירוש רש"י. והא ידוע דבתוך השבירה שם התיקון, ובתוך ההסתרה שם נמצא השני"ת (ענין ליקו"מ נו, ועוד). וזהו 'יפלא' אותיות 'אל"ף' ועוד י'. רמז על אלופו של עולם ואתו י' הרומז לכינוי שמו - שבתוך ה'יפלא' ישנה אל"ף י'.

מסע הקודש - מכינה לישיבה "אהבת משה"

מסע מרגש ומרומם חוו תלמידי "מכינה לישיבה" אהבת משה.

מסיבת סיום ספר "שיחות הר"ן" נערך בביתו של הגאון החסיד רבי אפרים קעניג שליט"א - רב הקהילה נחל נובע בעיה"ק צפת.

לאחר השתתחות על ציון האר"י הק' בבית החיים בצפת, נערך בחצות הלילה סיום על הלכות תפילין בשו"ע משנה ברורה, ליד ציונו של מרן הבית יוסף זי"ע, שאת תורתו זכו התלמידים ללמוד ולסיים.

בציון רבי אלעזר בן ערוך נערכו סיומים על מסכתות - בלימוד עצמי. תפילת שחרית בהתעוררות התקיימה באתרא קדישא מירון.



התלמידים עם הרה"ח רבי אפרים קעניג שליט"א



התלמידים עם הרה"ח רבי אפרים קעניג שליט"א



בסיום שו"ע ומשני"ב הלכות תפילין בציונו של מרן הבית יוסף זי"ע



בציון התנא רבי אלעזר בן ערך בציון רבי שמעון - משמשו של רביה"ק

